

[Krarup.]

mel dansk, og jeg kan tilføje kristen begravelsesskik. Det indrømmes gerne, at der forstandsmæssigt intet kan indvendes imod ligbrænding; hverken æstetiske, sanitære eller økonomiske grunde kan med rette anføres derimod, men så meget mere betydning har de følelsesmæssige grunde, og disse er da også fuldt berettigede. Man kan meget vel sige, at ligbrænding er en ikke-kristen skik, og at jordfæstelse er en jødisk-kristen sæd og skik. Såvel det Gamle som det Ny Testamente viser det. Der fortælles udførligt om Abraham, der købte gravsted for 400 sekel sølv til sin hustru Sara, og han og Isak og Jakob blev alle begravet dér; en af de gribende beretninger i det Gamle Testamente handler netop om den blinde, døende patriark Jakob, der i udlændigheden i Ægypten kræver sin søn Josefs højtidelige ed på, at han vil begrave sin faders døde legeme hjemme i familiegraven i Makpelas hule. Og fra det Ny Testamente ved vi, at Jesus Kristus, verdens frelser, blev begravet i Josef af Arimathæas klippegrav. Siden blev så jordfæstelse en kristen skik, hvad de mange kristenbegravelser i Roms katakomber vidner om. Da kristendommen efter Konstantin den Store blev støttet af statsmagten, forsvandt ligbrændingen — det var omkring år 400 —, og derefter er ligbrændingen ganske afskaffet i disse lande i ca. 1200 år. Betegnende nok optages ligbrændingen igen under den franske revolution, da kristendommen bekæmpes af statsmagten.

Her i landet kommer ligbrændingen en del senere. Så sent som år 1881 stiftedes den første ligbrændingsforening med jeg tror 1300 medlemmer, men ved kongelig reskript af 1. april 1892 er det forbudt folkekirkens præster at fungere ved ligbrænding. Tilladelse dertil gives dog ved reskript af 31. januar 1894, men kun efter særlig tilladelse fra kirkeministeriet. En kgl. anordning af 16. marts 1910 giver udførlige bestemmelser om præsters medvirken ved ligbrænding, og loven af 14. marts 1931 giver let adgang til ligbrænding for enhver, der måtte ønske det, så at det nu her i landet står enhver frit at ordne sin ligfærd, som han ønsker det. Videre end denne lovs bestemmelser bør man ikke gå. Lad dem, der ønsker det, kunne skaffe sig vished for, at legemet tiltintetgøres ved ligbrænding, men lad tillige den, hvis hele følelse oprøres ved tanken om ligbrænding som afslutning for hans

eget legeme, få fuld sikkerhed for, at det ikke vil ske.

Lovforslagets bestemmelser i § 2, stk. 1, nr. 3, er for vidtgående, selvom de er lempet noget ved de stillede ændringsforslag.

§ 2, stk. 1, nr. 5, må jeg tage afstand fra. Dels mener jeg, at det er uheldigt, at dødfundne ukendte personers lig brændes, da det udelukker eventuelle senere identificeringsforsøg, dels finder jeg, at man derved let kan krænke f. eks. romersk-katolskes følelser overfor ligbrænding. En af de mest gribende oplevelser, jeg har haft, var den 29. august 1945, da der her fra Christiansborg Slots ridebane blev ført omkring ved 125 kister ud til jordfæstelse i mindelunden i Ryvangen. Det var for de efterlevende en lindring i sorgen, at den kære afdødes legeme nu var kommet hjem, enten fra Tyskland eller fra tyskernes eksekutionssteder, og nu kunne stedes til hvile dér, hvor de efterlevende ønskede det. Den dag gik det op for mange, at det døde legeme er noget dyrebart, og at en grav er noget mere end en urne.

§ 2, stk. 1, nr. 6, må jeg fraråde. Denne bestemmelse vil jo i virkeligheden betyde, at man først bliver begravet og bagefter brændt, selvom man ikke har ønsket det, hvis man da ikke har haft så mange penge, at man har kunnet sikre sig gravfred udover de 20 år. Denne forskel på fattig og rig, som udstrækker sig endog til efter døden, synes mig i høj grad utiltalende.

§ 4, stk. 1, bestemmer, at justitsministeren skal godkende stedet eller rummet, hvor urnerne hensættes; men da begravelsesvæsenet i hvert fald udenfor København sorterer under kirkeministeren, vil det efter min opfattelse være rimeligt, at det også bliver kirkeministeren, der her træffer afgørelsen.

Jeg har altså mine meget store betænkeligheder ved det foreliggende lovforslag. Under den nugældende ordning er medlems-tallet i ligbrændingsforeningerne steget fra ca. 1300 i 1881 til 165939 i 1948. Vi er under denne lov kommet så vidt, at i København brændes 45,2 pct. af samtlige døde, så den nugældende lov har dog vist sin rummelighed. Et meget betegnende udslag af denne udvikling er det efter min mening, at ærbødigheden for døden, for det døde legeme, er aftaget. Det er en sørgelig kendsgerning, at der til ligbrændinger kommer færre og færre deltagende, sammenlignet med dem, der følger til graven, når den afdøde jordfæstes på gammel vis. Det er også betegnende, at der i